

Budsjett 2016



- Nøkkeltall for norsk økonomi
- Hovedtall i statsbudsjettet
- Skatte- og avgiftssatser



Finansdepartementet



Finansminister Siv Jensen

Statsbudsjettet

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016 ble lagt frem for Stortinget 7. oktober 2015. Regjeringen fremmet et tilleggsnummer til budsjettet 30. oktober 2015 som følge av økt antall asylkomster. Budsjettet ble vedtatt etter forhandlinger med Venstre og Kristelig Folkeparti. Finansdepartementet startet arbeidet med budsjettet omtrent ett år før, og Regjeringen holdt sin første budsjettkonferanse om lag et halvt år før framleggelsen.

Budsjettforslaget legges fram i flere forskjellige dokumenter. Melding til Stortinget nr. 1 er nasjonalbudsjettet, der Regjeringen gir en oversikt over den økonomiske situasjonen og begrunner sine prioriteringer og budsjettforslag. Proposisjon til Stortinget nr. 1, (Prop. 1 S) Gul bok, inneholder en samlet framstilling av Regjeringens forslag til budsjettvedtak. I forslaget til vedtak blir det samlede statsbudsjettet fordelt på kapitler og poster etter departement. Forslag på skatte- og avgiftsområdet fremmes i eget dokument, Prop. 1 LS.

Straks Stortinget er kommet sammen i høstsesjonen, legger finansministeren fram Regjeringens budsjettforslag og holder finanstalen i Stortinget. Deretter behandler Stortinget budsjettforslaget fram mot desember. I løpet av oktober og november gjennomgås Regjeringens budsjettforslag i finanskomiteen, som legger fram forslag om totale utgifter og inntekter. Samtidig foreslås utgiftene fordelt på utgiftsrammer. Stortinget behandler disse forslagene i plenum og vedtar fordelingen av budsjettet på de ulike rammene. På bakgrunn av fagkomiteenes forslag vedtar Stortinget i løpet av desember det statsbudsjettet som skal gjelde fra 1. januar påfølgende år.

Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utenom lånetransaksjoner i 2015 og 2016

(Mill. kroner)

	Nysaldert budsjett 2015	Saldert budsjett 2016
<i>Statsbudsjettets inntekter i alt</i>	1 235 164	1 252 490
Inntekter fra petroleumsvirksomhet	257 682	233 087
Inntekter utenom petroleumsvirksomhet	977 482	1 019 403
<i>Statsbudsjettets utgifter i alt</i>	1 192 545	1 257 397
Utgifter til petroleumsvirksomhet	29 000	29 000
Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	1 163 545	1 228 397
= Overskudd i statsbudsjettet før overføring til Statens pensjonsfond utland	42 619	-4 907
- Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	228 682	204 087
= Oljekorrigert overskudd	-186 063	-208 994
+ Overført fra Statens pensjonsfond utland	186 063	208 994
= Overskudd i statsbudsjettet	0	0
+ Netto avsatt i Statens pensjonsfond utland	42 619	-4 907
+ Renteinntekter og utbytte i Statens pensjonsfond	192 900	209 600
= Samlet overskudd i statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond	235 519	204 693

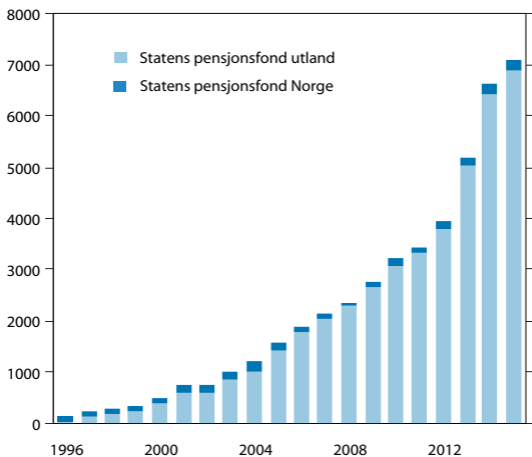
Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov i 2015 og 2016

(Mill. kroner)

	Nysaldert budsjett 2015	Saldert budsjett 2016
Utlån, aksjetegning mv.	165 734	150 962
- Tilbakebetalinger	124 229	96 532
- Statsbudsjettets overskudd	0	0
= Netto finansieringsbehov	41 505	54 430
+ Gjeldsavdrag	61 419	0
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	102 924	54 430

Markedsverdien i Statens pensjonsfond siden 1996

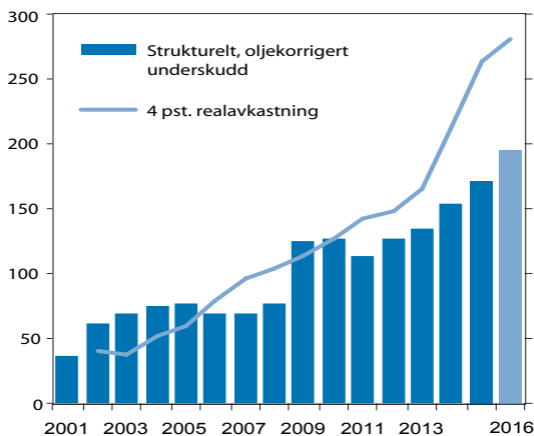
Mrd. kroner ved utgangen av året. For 2015 t.o.m. 3. kvartal.



Kilde: Nasjonalbudsjettet 2016, Finansdepartementet.

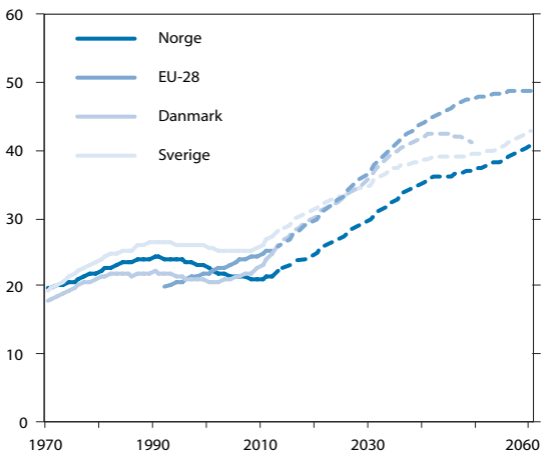
Strukturelt, oljekorrigert underskudd og forventet realavkastning av Statens pensjonsfon utland

Mrd. 2016-kroner



Kilde: Tilleggsnummeret 2016, Finansdepartementet.

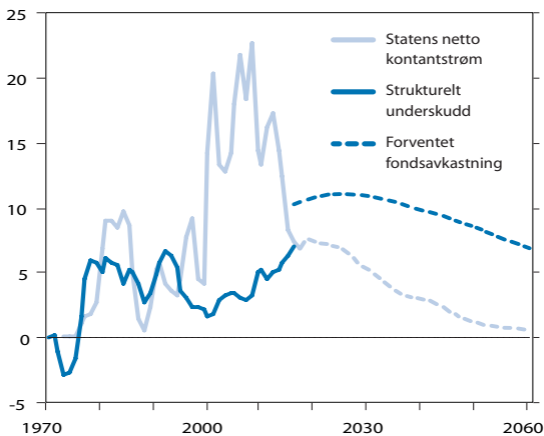
Antall eldre (67 år og over) i forhold til antall personer i yrkesaktiv alder (20-66 år) Prosent



Kilde: Nasjonalbudsjettet 2016, Finansdepartementet.

Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten, strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd og forventet realavkastning av Statens pensjonsfond utland

Prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge



Kilde: Tilleggsnummeret 2016, Finansdepartementet.

Hovedtall for petroleumsvirksomheten

Virkning av en endring i oljeprisen på 10 kroner i 2016 på kontantstrøm i 2016

	2014	2015	2016	2017	
Forutsetninger:					
Råoljepris, kroner pr. fat	621	432	440	474	
Produksjon, mill. Sm ³ o.e.					
- Råolje og NGL	110	110	108	106	
- Naturgass	109	108	106	109	
Mrd. kroner:					
Betalte skatter og avgifter ¹	176	119	98	94	2,6
Netto inntekt SDØE	113	84	91	89	1,9
Statens netto kontantstrøm ²	312	218	204	199	4,5

¹ Ordinær skatt på inntekt og formue, særskatt, arealavgift og CO₂-avgift, samt NO_x-avgift.

² Summen av betalte skatter og avgifter, netto innbetalinger fra Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) i petroleumsvirksomheten og betalt aksjeutbytte fra Statoil.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Olje- og energidepartementet, Finansdepartementet og Macrobond.

Barnetrygd og kontantstøtte

	2015-regler	2016-regler	Endring 2015-2016
Generell sats i barnetrygden per år	11 640 kr	11 640 kr	-
Småbarnstillegg til enslige forsørgere ¹	7 920 kr	7 920 kr	-
Ekstra barnetrygd i Finnmark, Nord-Troms og på Svalbard	0 kr	0 kr	-
Full sats kontantstøtte per måned for barn i alderen 13-18 måneder	6 000 kr	6 000 kr	-
Full sats kontantstøtte per måned for barn i alderen 19-23 måneder	6 000 kr	6 000 kr	-

Dersom barnet ikke har plass i barnehage, blir det gitt full kontantstøtte. Dersom barnet har oppholdstid i barnehagen på 19 timer eller mindre i uken, blir det utbetalt 50 prosent kontantstøtte.

¹ Gjelder kun enslige forsørgere som mottar full overgangsstonad.

Kilde: Finansdepartementet.

Statsbudsjettets inntekter og utgifter 2016, utenom lånetransaksjoner

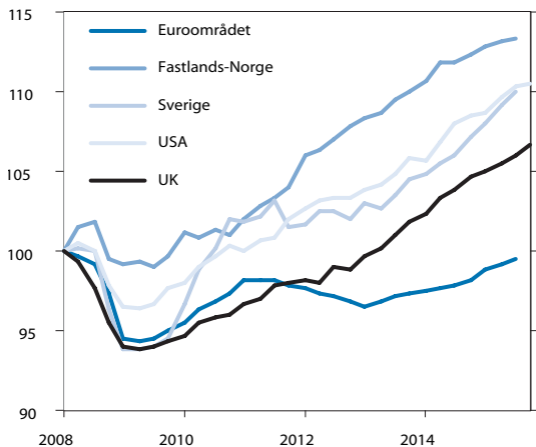
(Mrd. kroner)

Statsbudsjettets inntekter (utenom petroleum)	1 019,4
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	932,1
Skatt på formue og inntekt	251,1
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	310,3
Merverdiavgift	263,6
Avgifter på tobakk og alkohol	20,2
Avgift på bil, bensin mv.	46,6
Elektrisitetsavgift	9,7
Tollinntekter	3,4
Andre avgifter	27,3
Inntekter av statens forretningsdrift	2,3
Renter og aksjeutbytte	28,9
Andre inntekter	56,0
Statsbudsjettets utgifter (utenom petroleum)	1 228,4
Sum folketrygden	439,6
Alderspensjon	202,6
Sykepenges	40,8
Øvrige sosiale formål	129,7
Helsetjenester	30,0
Foreldrepenges	20,3
Arbeidsliv	16,2
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	157,7
Regionale helseforetak	140,3
Transport og kommunikasjon	59,2
Forsvaret	48,9
Høyere utdanning og fagskoler	34,6
Offisiell utviklingshjelp*	36,1
Barnetrygd og kontantstøtte	16,7
Politi og påtalemyndighet	16,8
Jordbruksavtalen	14,4
Renter på statsgjeld	10,7
Andre utgifter	253,4
Oljekorrigert overskudd	-209,0
Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	204,1

* Den ODA-godkjente offisielle utviklingshjelpen inkluderer i tillegg midler til Norfund (grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland), samt Riksrevisjonens bistandsutgifter og utgifter til merverdiavgift til bistandsformål (som budsjetteres under Finansdepartementet).

BNP, sesongjusterte volumindekser

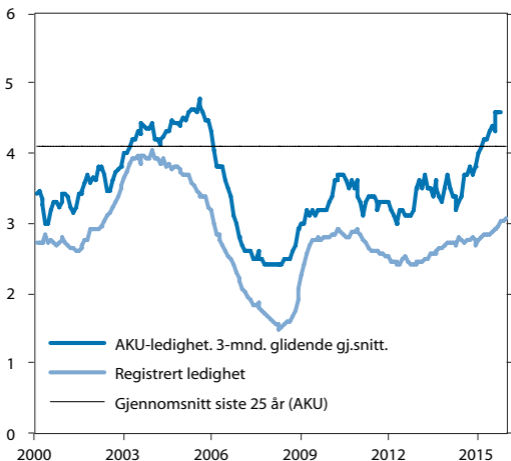
1. kvartal 2008=100



Kilder: OECD, Statistisk sentralbyrå og Macrobond

Arbeidsledighet i prosent av arbeidsstyrken

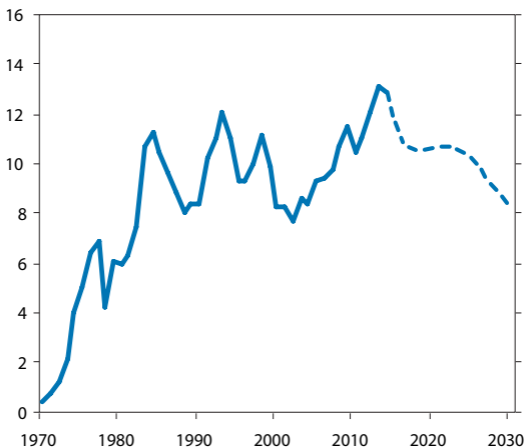
Sesongjusterte tall



Kilder: Statistisk sentralbyrå, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Finansdepartementet.

Etterspørsel fra peroleumssektoren

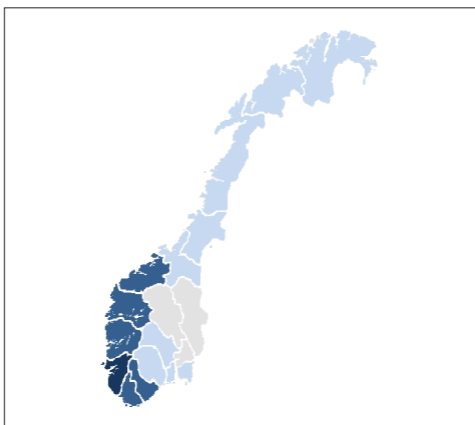
Prosent av BNP Fastlands-Norge



Kilde: Nasjonalbudsjettet 2016

Utvikling i registrert ledighet det siste året i pst.

Mørkere farge indikerer større oppgang, gråhvit indikerer nedgang.
Desember 2015



Kilder: Arbeids- og velferdsdirektoratet og Finansdepartementet.

Oversikt over utgifter og inntekter for budsjettår

Utgifter

	Samlede utgifter
Det kongelige hus	232 229
Regjering	344 500
Stortinget og underliggende institusjoner	2 302 000
Høyesterett	94 997
Utenriksdepartementet	41 359 749
Kunnskapsdepartementet	55 812 701
Kulturdepartementet	13 059 426
Justis- og beredskapsdepartementet	41 426 387
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	181 486 276
Arbeids- og sosialdepartementet	42 895 379
Helse- og omsorgsdepartementet	154 977 925
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	40 963 391
Nærings- og fiskeridepartementet	9 906 975
Landbruks- og matdepartementet	17 462 248
Samferdselsdepartementet	89 763 736
Klima- og miljødepartementet	8 928 799
Finansdepartementet	47 507 212
Forsvarsdepartementet	48 892 262
Olje- og energidepartementet	21 047 723
Ymse utgifter	4 400 000
Statsbankene	113 575 839
Statlig petroleumsvirksomhet	29 000 000
Statens forretningsdrift	3 363 318
Folketrygden	439 556 444
Statens pensjonsfond utland	204 087 000
Sum utgifter	1 612 446 516

1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)
Driftsutgifter
Nybygg, anlegg mv.
Overføringer til andre
Overføringer til Statens pensjonsfond utland
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)

2016 i 1000 kroner

Drifts- utgifter	Nybygg, anlegg mv.	Overføringer til andre	Utlån, gjelds- avdrag mv.
20 496	-	211 733	-
344 500	-	-	-
1 542 100	541 000	218 900	-
94 997	-	-	-
11 476 023	284 507	28 298 859	1 300 360
4 790 181	39 138	50 983 382	-
3 123 952	30 722	9 904 752	-
36 822 289	1 501 539	3 102 559	-
4 954 482	2 236 941	174 294 853	-
24 441 290	417 410	11 836 679	6 200 000
4 984 244	22 303	149 971 378	-
9 124 267	56 233	31 782 891	-
3 802 590	167 750	5 936 635	-
1 587 075	4 536	15 870 637	-
21 755 710	27 240 400	10 767 526	30 000 100
2 518 659	566 576	5 843 564	-
14 282 212	250 400	32 974 600	-
32 782 492	15 442 903	666 867	-
1 676 633	7 900	5 113 190	14 250 000
4 400 000	-	-	-
721 875	50 966	13 591 352	99 211 646
-	29 000 000	-	-
-329 024	3 692 342	-	-
-	-	439 556 444	-
-	-	204 087 000	-
184 917 043	81 553 566	1 195 013 801	150 962 106

	Statsbudsjettet, folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
	939 889 019	312 600 980	1 252 489 999
	1 021 927 966	439 556 444	1 461 484 410
	184 917 043	-	184 917 043
	81 553 566	-	81 553 566
	551 370 357	439 556 444	990 926 801
	204 087 000	-	204 087 000
	-82 038 947	-126 955 464	-208 994 411
	208 994 411	-	208 994 411
	126 955 464	-126 955 464	-

Inntekter

	Samlede inntekter
Skatt på formue og inntekt	251 138 000
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	310 331 000
Tollinntekter	3 360 000
Merverdiavgift	263 560 000
Avgifter på alkohol	13 000 000
Avgifter på tobakk	7 200 000
Avgifter på motorvogner	30 168 000
Andre avgifter	53 387 321
Sum skatter og avgifter	932 144 321
Renter av statens forretningsdrift	76 753
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	2 245 205
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 321 958
Renter fra statsbankene	8 717 206
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	4 588 800
Utbytte ekskl. Statoil	15 529 302
Renteinntekter og utbytte (ekskl. Statens forretningsdrift og Statoil)	28 835 308
Inntekter under departementene	41 301 412
Overføring fra Norges Bank	14 800 000
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-
Sum andre inntekter	56 101 412
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	119 900 000
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	97 805 000
Aksjeutbytte fra Statoil	15 382 000
Sum petroleumsinntekter	233 087 000
Tilbakebetalinger	96 532 038
Statens pensjonsfond utland	208 994 411
Sum inntekter	1 558 016 448

Lånetransaksjoner:
6. Utlån gjeldavdrag, aksjetegning mv. i alt
Utlån til statsbanker
Gjeldsavdrag
Andre utlån, aksjetegning mv.
7. Tilbakebetalinger mv.
8. Utlån mv. (netto) (6-7)
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)

Drifts- inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbake- betalinger mv.
-	-	251 138 000	-
-	-	310 331 000	-
-	-	3 360 000	-
-	-	263 560 000	-
-	-	13 000 000	-
-	-	7 200 000	-
-	-	30 168 000	-
-	-	53 387 321	-
-	-	932 144 321	-
-	-	76 753	-
200	2 229 405	15 600	-
200	2 229 405	92 353	-
-	-	8 717 206	-
-	-	4 588 800	-
-	-	15 529 302	-
-	-	28 835 308	-
25 825 626	221 061	15 254 725	-
-	-	14 800 000	-
-	-	-	-
25 825 626	221 061	30 054 725	-
92 200 000	23 700 000	4 000 000	-
-	-	97 805 000	-
-	-	15 382 000	-
92 200 000	23 700 000	117 187 000	-
-	-	-	96 532 038
-	-	208 994 411	-
118 025 826	26 150 466	1 317 308 118	96 532 038

	Statsbudsjettet, folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
	150 962 106	-	150 962 106
	99 211 646	-	99 211 646
	-	-	-
	51 750 460	-	51 750 460
	96 532 038	-	96 532 038
	54 430 068	-	54 430 068
	-72 525 396	126 955 464	54 430 068

Makroøkonomisk utvikling

Prosentvis endring fra året før¹

	Mrd. kroner ² 2014	2014	2015	2016
Privat konsum	1 288,9	2,0	2,5	1,9
Offentlig konsum	690,3	2,7	2,4	2,7
Bruttoinvesteringer i fast kapital i alt	747,7	0,6	-2,4	0,2
Herav:				
Oljeutvinning og rørtransport	216,0	-1,7	-11,3	-8,1
Bedrifter i Fastlands-Norge	230,2	0,2	-0,4	4,5
Bolig	149,4	-1,6	1,2	1,4
Offentlig forvaltning	143,7	8,2	3,5	3,0
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ³	2 502,6	2,1	2,2	2,4
Eksport	1 207,6	2,7	2,5	1,3
Herav:				
Råolje og naturgass	537,9	1,5	0,0	-2,4
Tradisjonelle varer	343,0	2,3	4,1	4,0
Import	932,4	1,9	2,5	2,7
Herav:				
Tradisjonelle varer	545,8	-0,3	1,8	3,3
Bruttonasjonalprodukt	3 149,7	2,2	1,2	1,2
Bruttonasjonalprodukt for Fastlands-Norge	2 527,4	2,2	1,3	1,8
Memo:				
Sysselsatte personer	..	1,1	0,5	0,5
Arbeidsledighetsprosent (AKU)	..	3,5	4,4	4,5
Konsumprisindeksen (KPI)	..	2,0	2,1	2,5
Konsumprisindeksen justert for avgifts- endringer og utenom energipriser (KPI-JAE)	..	2,4	2,7	2,5
Årslønn	..	3,1	2,7	2,7
Råoljepris, kroner pr. fat ⁴	..	621	432	440
Bruttonasjonalinntekt (mrd. kroner) ⁴	..	3 221,1	3 215,6	3 376,0

¹ Beregnet i faste priser der ikke annet er oppgitt.

² Foreløpig nasjonalregnskapstall i løpende priser.

³ Utenom lagerendring.

⁴ Løpende priser.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Skattesatser, fradrag og beløpsgrenser 2015 og 2016

	2015- regler	2016- regler	Endring 2015-2016
Skatt på alminnelig inntekt			
Personer ¹	27 pst.	25 pst.	-2 pst.enheter
Bedrifter ²	27 pst.	25 pst.	-2 pst.enheter
Trinnskatt			
<i>Trinn 1</i>			
Innslagspunkt	-	159 800 kr	-
Sats	-	0,44 pst.	-
<i>Trinn 2</i>			
Innslagspunkt	-	224 900 kr	-
Sats	-	1,7 pst.	-
<i>Trinn 3</i>			
Innslagspunkt	550 550 kr	565 400 kr	2,7 pst.
Sats ³	9,0 pst.	10,7 pst.	1,7 pst.enheter
<i>Trinn 4</i>			
Innslagspunkt	885 600 kr	909 500 kr	2,7 pst.
Sats	12,0 pst.	13,7 pst.	1,7 pst.enheter
Trygdeavgift			
Nedre grense for å betale trygdeavgift	49 650 kr	49 650 kr	-
Opptrappingsats	25,0 pst.	25,0 pst.	-
Sats			
Lønnsinntekt	8,2 pst.	8,2 pst.	-
Fiske, fangst og barnepass ⁴	8,2 pst.	8,2 pst.	-
Annen næringsinntekt	11,4 pst.	11,4 pst.	-
Pensjonsinntekt mv.	5,1 pst.	5,1 pst.	-
Arbeidsgiveravgift⁵			
Sone I	14,1 pst.	14,1 pst.	-
Sone Ia	14,1 pst.	14,1 pst.	-
Sone II	10,6 pst.	10,6 pst.	-
Sone III	6,4 pst.	6,4 pst.	-
Sone IV	5,1 pst.	5,1 pst.	-
Sone IVa	7,9 pst.	7,9 pst.	-
Sone V	0,0 pst.	0,0 pst.	-

¹ For skattytere i Nord-Troms og Finnmark reduseres satsen fra 23,5 pst. i 2015 til 21,5 pst. i 2016.

² Særskatten for petroleumsvirksomhet og grunnrenteskatten for vannkraft økes fra henholdsvis 51 og 31 pst. i 2015 til 53 og 33 pst. i 2016.

³ For skattytere i Nord-Troms og Finnmark er satsen 8,7 pst. i trinn 3 i 2016.

⁴ Næringsdrivende innenfor fiske og fangst samt barnepass i eget hjem (barn under 12 år eller med særlig behov for omsorg og pleie) har 8,2 pst. trygdeavgift på næringsinntekten. Lavere trygdeavgiftssats for fiske og fangst har sammenheng med at disse næringene betaler produktavgift som blant annet skal dekke differansen mellom 8,2 pst. og 11,4 pst. trygdeavgift.

⁵ I sone 1a skal det betales arbeidsgiveravgift med en sats på 10,6 pst. inntil differansen mellom det foretaket faktisk betaler i arbeidsgiveravgift, og det foretaket ville ha betalt i arbeidsgiveravgift med en sats på 14,1 pst, er lik fribeløpet. I 2016 er fribeløpet 500000 kroner per foretak. For godstransport på vei i sone 1a er fribeløpet 250000 kroner. Etter EUs nye retningslinjer for regionalstøtte kan det ikke lenger gis differensiert arbeidsgiveravgift i deler av transportsektoren, energi-sektoren og finans- og forsikringssektoren. I disse sektorene er det derfor innført en tilsvarende fribeløpsordning som i sone 1a.

	2015- regler	2016- regler	Endring 2015-2016
Maksimale effektive marginale skattesatser			
Lønnsinntekt ekskl.arbeidsgiveravgift	47,2 pst.	46,9 pst.	-0,3 pst.enheter
Lønnsinntekt inkl.arbeidsgiveravgift	53,7 pst.	53,5 pst.	-0,3 pst.enheter
Pensjonsinntekt ⁶	44,1 pst.	43,8 pst.	-0,3 pst.enheter
Næringsinntekt ⁴	50,4 pst.	50,1 pst.	-0,3 pst.enheter
Utbytte og uttak ⁷	46,7 pst.	46,6 pst.	-0,1 pst.enheter
Personfradrag			
Klasse 1	50 400 kr	51 750 kr	2,7 pst.
Klasse 2	74 250 kr	76 250 kr	2,7 pst.
Minstefradrag i lønnsinntekt			
Sats	43,0 pst.	43,0 pst.	-
Nedre grense	4 000 kr	4 000 kr	-
Øvre grense ⁸	89 050 kr	91 450 kr	2,7 pst.
Minstefradrag i pensjonsinntekt			
Sats	29,0 pst.	29,0 pst.	-
Nedre grense	4 000 kr	4 000 kr	-
Øvre grense	72 200 kr	73 600 kr	1,9 pst.
Særskilt fradrag i arbeidsinntekt⁹	31 800 kr	31 800 kr	-
Særfradrag for enslige forsørgere	48 804 kr	51 804 kr	6,1 pst.
Særskilt skattefradrag for pensjonister			
Maksimalt beløp	30 800 kr	29 880 kr	-3 pst.
<i>Nedtrapping, trinn 1</i>			
Innslagspunkt	180 800 kr	184 800 kr	2,2 pst.
Sats	15,3 pst.	15,3 pst.	-
<i>Nedtrapping, trinn 2</i>			
Innslagspunkt	273 650 kr	278 950 kr	1,9 pst.
Sats	6,0 pst.	6,0 pst.	-
Skattebegrensingsregelen			
Avtrappingssats	55,0 pst.	55,0 pst.	-
Skattefri nettoinntekt			
Enslig	135 700 kr	139 400 kr	2,7 pst.
Gift	124 800 kr	128 150 kr	2,7 pst.
Formuestilleget			
Sats	1,5 pst.	1,5 pst.	-
Enslig	200 000 kr	200 000 kr	-
Gift	100 000 kr	100 000 kr	-
Særskilt fradrag i Finnmark og Nord-Troms			
Klasse 1	15 500 kr	15 500 kr	-
Klasse 2	15 500 kr	15 500 kr	-

⁶ For personer som omfattes av skattebegrensingsregelen, kan den høyeste effektive marginale skattesatsen bli opptil 55 pst.

⁷ Inkluderer selskapskatt på 27 pst. i 2015 og selskapskatt på 25 pst. og oppjusteringsfaktor på 1,15 for utbytte mv. i 2016.

⁸ Summen av minstefradraget i lønnsinntekt og minstefradraget i pensjonsinntekt begrenses oppad til øvre grense i minstefradraget i lønnsinntekt, dvs. 91 450 kroner for 2016.

⁹ Skattyter som kun har lønnsinntekt, får det høyeste av minstefradraget i lønnsinntekt og det særskilte fradraget i arbeidsinntekt.

	2015- regler	2016- regler	Endring 2015-2016
Sjømannsfradraget			
Sats	30,0 pst.	30,0 pst.	-
Øvre grense	80 000 kr	80 000 kr	-
Fiskerfradraget			
Sats	30,0 pst.	30,0 pst.	-
Øvre grense	150 000 kr	150 000 kr	-
Særskilt fradrag i næringsinntekt for jordbruk mv.			
Inntektssuavhengig fradrag	63 500 kr	63 500 kr	-
Sats utover inntektssuavhengig fradrag	38,0 pst.	38,0 pst.	-
Maksimalt samlet fradrag	166 400 kr	166 400 kr	-
Særfradrag for store sykdomsutgifter¹⁰			
Nedre grense	9 180 kr	9 180 kr	-
Maksimalt årlig fradrag for innbetaling til individuell pensjonsordning			
	15 000 kr	15 000 kr	-
Fradrag for reiser mellom hjem og arbeid			
Sats per km	1,50/0,70 kr	1,50/0,70 kr	-
Nedre grense for fradraget	16 000 kr	22 000 kr	37,5 pst.
Maksimalt fradrag for gaver til frivillige organisasjoner			
	20 000 kr	25 000 kr	25,0 pst.
Maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskontingent mv.			
	3 850 kr	3 850 kr	-
Boligsparing for ungdom under 34 år (BSU)			
Sats for skattefradrag	20,0 pst.	20,0 pst.	-
Maksimalt årlig sparebeløp	25 000 kr	25 000 kr	-
Maksimalt samlet sparebeløp i ordningen	200 000 kr	300 000 kr	50,0 pst.
Foreldrefradrag for legitimerede utgifter tilpass og stell av barn			
<i>Øvre grense</i>			
Ett barn	25 000 kr	25 000 kr	-
Tillegg per barn utover det første	15 000 kr	15 000 kr	-
Skattefri kilometergodtgjørelse ved yrkeskjøring med privatbil			
Sats per km inntil 10 000 km	4,10 kr	3,80 kr	-7,3 pst.
Sats per km over 10 000 km	3,45 kr	3,45 kr	-

¹⁰ Særfradraget for store sykdomsutgifter videreføres med 2015-regler.

	2015- regler	2016- regler	Endring 2015-2016
Formuesskatt¹¹			
<i>Kommune</i>			
Innslagspunkt	1 200 000 kr	1 400 000 kr	16,7 pst.
Sats	0,7 pst.	0,7 pst.	-
<i>Stat</i>			
Innslagspunkt	1 200 000 kr	1 400 000 kr	16,7 pst.
Sats	0,15 pst.	0,15 pst.	-
<i>Verdsettingsrabatter</i>			
Primærbolig	75 pst.	75 pst.	-
Sekundærbolig og nærings- eiendom	30 pst.	20 pst.	-10 pst.enheter
Avskrivningssatser			
<i>Saldogruppe a</i>			
(kontormaskiner o.l.)	30 pst.	30 pst.	-
<i>Saldogruppe b</i>			
(ervertet forretningsverdi)	20 pst.	20 pst.	-
<i>Saldogruppe c</i>			
(vogntog, lastebiler, busser, varebiler mv.) ¹²	20/22 pst.	20/22 pst.	-
<i>Saldogruppe d</i>			
(personbiler, maskiner og inventar mv.) ¹³	20 (30) pst.	20 (30) pst.	-
<i>Saldogruppe e</i>			
(skip, fartøyer, rigger mv.)	14 pst.	14 pst.	-
<i>Saldogruppe f</i>			
(fly, helikopter)	12 pst.	12 pst.	-
<i>Saldogruppe g</i>			
(anlegg for overføring og distri- busjon av el. kraft og elektro- teknisk utrustning i kraftforetak)	5 pst.	5 pst.	-
<i>Saldogruppe h</i>			
(bygg og anlegg, hoteller mv.) ^{14,15}	4 (6/10) pst.	4 (6/10) pst.	-
<i>Saldogruppe i</i>			
(forretningsbygg)	2 pst.	2 pst.	-
<i>Saldogruppe j</i>			
(tekniske installasjoner i forretnings- bygg og andre næringsbygg)	10 pst.	10 pst.	-
Frikort			
På frikort kan en tjene opp til 50 000 kroner uten at en blir trukket i skatt. Det gjelder all skattepliktig lønn, sykepenger, feriepenger og fri kost og losji.			

¹¹ Innslagspunktene er for enslige skattytere. For ektefeller, som lignes under ett for felles formue, er innslagspunktet det dobbelte av hva tabellen viser.

¹² Avskrivningssatsen ble økt til 22 pst. for lastebiler, vogntog og busser i 2015.

¹³ Det ble innført 10 pst. startavskrivning for driftsmidler i saldogruppe d i 2014.

¹⁴ Bygninger med så enkel konstruksjon at brukstiden må antas å ikke overstige 20 år, kan avskrives med 10 pst.

Satsen på 10 pst. gjelder også anlegg hvor brukstiden må antas å ikke overstige 20 år.

¹⁵ Husdyrbygg i landbruket kan avskrives med en forhøyet sats på 6 pst

Avgiftssatser for 2015 og 2016

Avgiftskategori	2015- regler	2016- regler	Endring i pst.
Merverdiavgift, pst. av omsetningsverdien¹			
Generell sats	25	25	-
Redusert sats	15	15	-
Lav sats	8	10	2
Avgift på alkoholholdige drikkevarer			
Brennevinsbaserte drikkevarer over 0,7 vol.pst., kr/vol.pst. og liter	7,13	7,31	2,5
Annen alkoholholdig drikk fra 4,7 til og med 22 vol.pst., kr/vol.pst. og liter	4,64	4,76	2,6
Annen alkoholholdig drikk til og med 4,7 vol.pst., kr/liter			
a) 0,0 – 0,7 vol.pst.	-		
b) 0,7 – 2,7 vol.pst.	3,19	3,27	2,5
c) 2,7 – 3,7 vol.pst.	11,99	12,29	2,5
d) 3,7 – 4,7 vol.pst.	20,77	21,29	2,5
Avgift på tobakkvarer			
Sigareter, kr/100 gram	244	250	2,5
Sigaretter, kr/100 stk	244	250	2,5
Røyketobakk, kr/100 gram	244	250	2,5
Snus, kr/100 gram	99	101	2,0
Skrå, kr/100 gram	99	101	2,0
Sigarettpapir, kr/100 stk	3,73	3,82	2,4
Engangsavgift på kjøretøy			
<i>Personbiler mv. Avgiftsgruppe a²</i>			
Egenvekt, kr/kg			
Første 150 kg	39,10	0	-100
neste 1000 kg	39,10	38,08	-2,6
neste 250 kg	85,25	83,01	-2,6
neste 100 kg	170,52	166,04	-2,6
Resten	198,31	193,11	-2,6
Motoreffekt, kr/kW			
første 70 kW	0	0	
neste 30 kW	245,04	125,59	-48,7
neste 40 kW	709,60	363,67	-48,8
resten	1 756,12	900,01	-48,7
NO _x -utslipp, kr per mg/km	47,11	57,95	23,0
CO ₂ -utslipp, kr per g/km, ³			
første 95 g/km (105 g/km i 2015)	0	0	
neste 15 g/km	795,36	896,76	
neste 30 g/km (40 g/km i 2015)	801,49	903,68	
neste 70 g/km	1 868,43	2 106,65	
Resten	2 999,70	3 382,16	

¹ Endring i merverdiavgift er oppgitt i prosentenheter.

² Gruppe a: Personbiler, varebiler klasse 1 og busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser. For kjøretøy der CO₂-utslipp ikke er oppgitt, brukes slagvolum som avgiftskomponent.

³ Det oppgis ikke prosentvis endring for CO₂-komponenten ettersom det er endring i både innslagspunkter og satser i 2016.

Avgiftskategori	2015- regler	2016- regler	Endring i pst.
fradrag for utslipp under 95 g/km (105 g/km i 2015), gjelder ned til 40 g/km (50 g/km i 2015) og kun for kjøretøy med utslipp under 95 g/km (105 g/km i 2015)	896,41	918,82	
fradrag for utslipp under 40 g/km (50 g/km i 2015), gjelder kun kjøretøy med utslipp under 40 g/km (50 g/km i 2015)	1 054,66	1 081,03	
<i>Varebiler klasse 2. Avgiftsgruppe b,⁴</i>			
egenvekt, pst. av personbilavgift	22	22	-
motoreffekt, pst. av personbilavgift	22	22	-
NO _x -utslipp, pst. av personbilavgift ⁵	30	50	20
CO ₂ -utslipp, pst. av personbilavgift	varierer	varierer	-
<i>Campingbiler. Avgiftsgruppe c,⁶</i>			
pst. av personbilavgift	22	22	-
<i>Beltebiler. Avgiftsgruppe e,</i>			
pst. av verdiavgiftsgrunnlaget	36	36	-
<i>Motorsykler. Avgiftsgruppe f,</i>			
stykkgift, kr	7 895	8 092	2,5
<i>Motoreffektavgift, kr/kW</i>			
første 11 kW	0	0	-
resten	250,00	256,25	2,5
<i>Slagvolumavgift, kr/cm³</i>			
første 125 cm ³	0	0	-
neste 775 cm ³	32,14	32,94	2,5
resten	70,48	72,24	2,5
<i>Snøscootere. Avgiftsgruppe g</i>			
<i>Egenvekt, kr/kg</i>			
første 100 kg	13,19	13,52	2,5
neste 100 kg	26,38	27,04	2,5
resten	52,74	54,06	2,5
<i>Motoreffekt, kr/kW</i>			
første 20 kW	21,19	21,72	2,5
neste 20 kW	42,37	43,43	2,5
resten	84,72	86,84	2,5
<i>Slagvolum, kr/cm³</i>			
første 200 cm ³	2,32	2,38	2,6
neste 200 cm ³	4,64	4,76	2,6
resten	9,27	9,50	2,5
<i>Drosje. Avgiftsgruppe h,⁷</i>			
egenvekt, pst. av personbilavgift	40	40	-
motoreffekt, pst. av personbilavgift	40	40	-
NO _x -utslipp, pst. av personbilavgift	100	100	-
CO ₂ -utslipp, pst. av personbilavgift	varierer	varierer	-
<i>Minibusser. Avgiftsgruppe j,⁸</i>			
pst. av personbilavgift	40	40	-

⁴ Gruppe b: Varebiler klasse 2. Høyeste trinn i CO₂-komponenten gjelder ikke for gruppe b, og nest høyeste trinn er på 25 pst. av avgiften for personbiler.

⁵ Endring i prosentandel av personbilavgift er oppgitt i prosentenheter.

⁶ Gruppe c: Campingbiler. Legges ikke NO_x-komponent.

⁷ Gruppe h: Drosje og transport av funksjonshemmede. De to høyeste trinnene i CO₂-komponenten gjelder ikke for gruppe h.

⁸ Gruppe j: Busser under 6 meter med inntil 17 sitteplasser, hvorav minst 10 er montert i fartsretningen. Høyeste trinn i CO₂-komponenten gjelder ikke for gruppe j. Legges ikke NO_x-komponent.

Avgiftskategori	2015- regler	2016- regler	Endring i pst.
Årsavgift, kr/år			
Bensinbiler og diesalbiler med fabrikkmontert partikkelfilter	3 060	3 135	2,5
Diesalbiler uten fabrikkmontert partikkelfilter	3 565	3 655	2,5
Motorsykler	1 875	1 920	2,4
Traktorer, mopeder mv.	435	445	2,3
Vektårsavgift, kr/år	varierer	varierer	2,5
Omregistreringsavgift	varierer	varierer	2,5
Veibruksavgift på drivstoff			
Bensin, kr/liter ⁹	4,87	4,99	2,5
Autodiesel, kr/liter ¹⁰	3,36	3,44	2,4
Bioetanol som oppfattes av omsetningskravet, kr/liter	4,87	4,99	2,5
Biodiesel som omfattes av omsetningskravet, kr/liter	3,36	3,44	2,4
Naturgass, kr/Sm ³	-	5,95	-
LPG, kr/kg ¹¹	-	6,91	-
Avgift på elektrisk kraft, øre/kWh			
Generell sats	14,15	16,00	13,1
Redusert sats	0,45	0,48	6,7
Grunnavgift på mineralolje mv.			
Mineralolje, kr/liter	1,590	1,630	2,5
Mineralolje i treforedlingsindustrien, produksjon av fargestoffer og pigmenter, kr/liter	0,126	0,147	16,7
Avgift på smøreolje, kr/liter	1,98	2,13	7,6
CO₂-avgift			
Petroleumsvirkosomhet, kr/liter eller Sm ³	1,00	1,02	2,0
Mineralolje generell sats, kr/liter	0,90	0,92	2,2
Mineralolje ilagt veibruksavgift, kr/liter	1,09	1,12	2,8
Mineralolje til innenriks luftfart, kr/liter	1,05	1,08	2,9
Mineralolje til treforedlings-, sildemel- og fiskemelindustrien, kr/liter	0,31	0,31	-
Mineralolje til fiske og fangst i nære farvann, kr/liter	0,27	0,28	3,7
Bensin, kr/liter	0,95	0,97	2,1
Naturgass, kr/Sm ³	0,82	0,84	2,4
LPG, kr/kg	1,23	1,26	2,4
Redusert sats for naturgass, kr/Sm ³	0,05	0,057	14,0

⁹ Bensin som har et svovelinnhold på 10 ppm eller lavere.

¹⁰ Diesel som har et svovelinnhold på 10 ppm eller lavere.

¹¹ Innføres fra 1. juli 2016.

Avgiftskategori	2015- regler	2016- regler	Endring i pst.
Svovelavgift, kr/liter	0,081	0,133	64,2
Avgift på utslipp av NO_x, kr/kg	19,19	21,17	10,3
Avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), kr/kg	68,05	69,75	2,5
Avgift på HFK og PFK, kr/tonn CO₂-ekvivalenter	354	383	8,2
Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv., kr/kg	19,31	19,79	2,5
Avgift på alkoholfrie drikkevarer			
Ferdigvare, kr/liter	3,19	3,27	2,5
Konsentrat (sirup), kr/liter	19,43	19,92	2,5
Saft og sirup basert på frukt, bær eller grønnsaker, uten tilsatt sukker, kr/liter	3,19	1,64	-48,6
Konsentrat av sirup basert på frukt, bær eller grønnsaker, uten tilsatt sukker, kr/liter	19,43	9,96	-48,7
Sukkeravgift, kr/kg	7,47	7,66	2,5
Avgift på drikkevareemballasje, kr/stk.			
Grunnavgift, engangsemballasje	1,12	1,15	2,7
Miljøavgift			
a) Glass og metall	5,45	5,59	2,6
b) Plast	3,29	3,37	2,4
c) Kartong og papp	1,35	1,38	2,2
Flypassasjeravgift, kr/passasjer¹²	-	80	-
Dokumentavgift, pst. av salgsverdi	2,5	2,5	-

¹² Planlagt innført fra 1. april 2016.

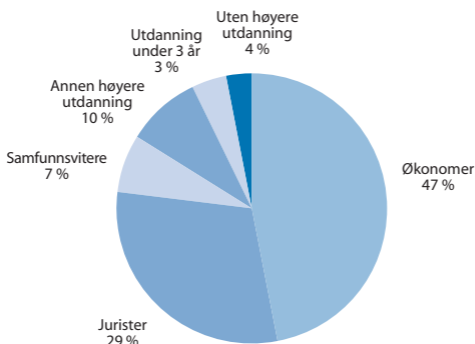
Kilde: Finansdepartementet.



Finansdepartementet holder til i regjeringskvartalet i Akersgata 40, Oslo. Vi er 280 ansatte* fordelt på 7 avdelinger.

Administrasjonsavdelingen	48
Avdeling for formuesforvaltning	22
Finansavdelingen	46
Finansmarkedsavdelingen	25
Skattelovavdelingen	66
Skatteøkonomisk avdeling	36
Økonomiavdelingen	37

Våre ansatte har følgende utdanningsbakgrunn:



Vi ser etter dyktige økonomer, jurister og samfunnsvitere. Alle våre ledige stillinger lyses ut fortløpende på www.jobbifin.dep.no

Budsjett 2016



Viktige nettsider:

Finansdepartementet: <http://www.regjeringen.no/fin>

Statsbudsjettet: <http://www.statsbudsjettet.no>

Skatteetaten: <http://www.skatteetaten.no>

Tolletaten: <http://www.toll.no>

Utgitt av Finansdepartementet

Postadresse: postboks 8008 Dep, 0030 Oslo

Kontoradresse: Akersgt. 40

Telefon: 22 24 90 90

Internett: <http://www.regjeringen.no/fin>

E-post: postmottak@fin.dep.no

Flere eksemplarer kan bestilles fra:

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

Internett: www.publikasjoner.dep.no

E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no

Tlf.: 22 24 20 00

Publikasjonskode: R-0647 B

ISBN: 978-82-93457-01-5

Trykk: DSS 02/16 - 1150